

İkonografi ve Sembolizmin Film Afişlerindeki Rolü

Özlem KUM¹

Gönderim Tarihi: 24.02.2025

Yayın Tarihi: 31.12.2025

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Film afişleri, sinema endüstrisinde bir filmin ilk temas noktası olup izleyicinin filme dair ilk izlenimini oluşturan önemli bir araçtır. Afişlerde kullanılan ikonografi ve semboller, filmin temasını, duygusal tonunu ve ana mesajlarını hızlı ve etkili bir şekilde aktararak izleyici algısını şekillendirir. Bu çalışma, film afişlerinde yer alan ikonografi ve sembolizmin filmin temasını ve mesajını izleyiciye nasıl aktardığını incelemeyi amaçlarken, aynı zamanda film afiş tasarımlarında sembollerin gücünü ve kültürel bağlamlardaki anlamlarını keşfetmeyi hedeflemektedir. Araştırma kapsamında, klasik sinema filmleri (Metropolis, Vertigo, The Godfather, Jaws, The Silence of the Lambs, Schindler's List) ve modern sinema filmleri (Pulp Fiction, Fight Club, V for Vendetta, Black Swan) olmak üzere rastgele seçilen toplamda 10 adet sinema film afişi ikonografi ve sembolizm bağlamında incelenmiştir. Araştırma, nitel bir yaklaşım benimsenerek gerçekleştirilmiş olup, karşılaştırmalı analiz ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Klasik ve modern sinema filmleri afişleri, estetik ve anlatım dili açısından belirgin farklılıklar göstermektedir. Klasik afişlerde, "Metropolis" ve "Vertigo" örneklerinde olduğu gibi, geometrik formlar, güçlü semboller ve minimal kompozisyonlar ön plana çıkmıştır. Modern sinema afişlerinde ise "Pulp Fiction", "Fight Club" ve "Black Swan" gibi yapımlarda çarpıcı renk paletleri, dinamik kompozisyonlar ve çeşitlenmiş tipografi kullanımıyla bireysel hikayelere ve politik mesajlara yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Sinema afişlerinde ikonografi ve sembolizmin, filmin alt metinlerini ve temalarını izleyiciye etkili bir görsel dil aracılığıyla sunduğu gözlemlenmiştir. Böylece afişlerin yalnızca tanıtım aracı değil, sanatsal ve kültürel bir belge olduğu kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İkonografi, Sembolizm, Film afişleri, Tasarım, Grafik tasarım

The Role of Iconography and Symbolism in Movie Posters

Abstract

Movie posters are the first point of contact of a movie in the film industry and an important tool that forms the audience's first impression of the movie. The iconography and symbols used in posters shape audience perception by conveying the theme, emotional tone and main messages of the film quickly and effectively. While this study aims to examine how iconography and symbolism in movie posters convey the theme and message of the film to the audience, it also aims to explore the power of symbols in movie poster designs and their meanings in cultural contexts. Within the scope of the research, a total of 10 randomly selected movie posters of classic movies (Metropolis, Vertigo, The Godfather, Jaws, The Silence of the Lambs, Schindler's List) and modern movies (Pulp Fiction, Fight Club, V for Vendetta, Black Swan) were analyzed in the context of iconography and symbolism. The research was conducted by adopting a qualitative approach and comparative analysis and descriptive analysis methods were used. Classical and modern movie posters show significant differences in terms of aesthetics and narrative language. In classical movie posters, geometric forms, strong symbols and minimal compositions come to the fore, as in the examples of "Metropolis" and "Vertigo". In modern cinema posters, on the other hand, it was concluded that productions such as "Pulp Fiction", "Fight Club" and "Black Swan" featured individual stories and political messages with striking color palettes, dynamic

¹ Özlem Kum, Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarım Bölümü, Türkiye, ozlemkum@outlook.de, ORCID ID: 0000-0002-6567-7974

compositions and diversified typography. It has been observed that iconography and symbolism in movie posters present the subtexts and themes of the film to the audience through an effective visual language. Thus, it was concluded that posters are not only promotional tools but also artistic and cultural documents.

Key Words: Iconography, Symbolism, Movie posters, Design, Graphic design

Giriş

“1798’de Alois Senefelder’in taşbaskı tekniğini buluşundan sonra gerçekleştirilen renkli taş baskı teknikleri, afişin sanatsal bir yapı kazanmasında önemli rol oynamıştır” (Becer, 2013, s.201).

Bir afişin amacı, insanların bir şeyi satın almalarını veya bir fikri benimsemelerini sağlamaktır. Bu nedenle, afiş tasarımı, hedef kitlede belirli bir beklenti veya değer uyandırmak için düşünülmelidir. Ayrıca, afişlerin felsefesi, insanların beklentilerine ve değerlerine de dayanır. Afişler, genellikle duyuru, tanıtım veya reklam amaçları için kullanılan görsel materyallerdir. Bir afiş, görsel tasarım, renk ve metinlerin kullanımıyla bir mesajı iletmeyi amaçlar. Bir afişin etkili olması için, izleyicilerin dikkatini çekmesi ve mesajın net ve açık bir şekilde iletilmesi gerekir. İyi bir afiş, uygun renklerin ve yazı tipinin kullanımıyla mesajın güçlü bir şekilde vurgulanmasını sağlar. Ayrıca, hedef kitleye hitap eden, uygun boyutta ve kolay okunabilir bir yazı tipi kullanılmalıdır (Tarlakazan & Tarlakazan, 2024, s.98).

Afiş sözcüğü dilimize Fransızcadan geçmiş ve “affiche” sözcüğünden türetilmiştir (Aktürk, 2024, s. 766). TDK afişi “Bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış, genellikle resimli duvar ilanı; ası” olarak tanımlamaktadır (<https://sozluk.gov.tr>, 2025). “Bir afiş içinde az veya çok sayıda pek çok farklı grafik öğe barındırabilir. Tipografi, geometrik biçim, fotoğraf, illüstrasyon, logo, işaret, sembol ya da renk...” (Candemir, 2023, s.4351).

Ambrose ve Harris’e göre imgeler bir fikri veya çok fazla bilgiyi hızlıca aktarma yetisine sahiptir (Ambrose & Harris, 2013, s. 84) ve vurucu bir yaratıcı fikir, ona uygun doğru imgeler ve görsel düzenleme ile birleştiğinde başarılı bir afiş tasarımı ortaya çıkmaktadır. Afişler, tasarım ve sanat kaygısının eşit ağırlıkta olduğu grafik ürünler olarak nitelendirilebilir (Becer, 2013, s.201). Fikri desteklemek için en uygun görsel materyali ve düzeni seçerken; konu, hedef kitlenin özellikleri ve diğer değişkenler dikkate alınmalıdır. Bazı durumlarda en etkili görsel unsur bir fotoğraf olabilirken, kimi zaman bir illüstrasyon, tipografik tasarım ya da bunların kombinasyonu daha iyi bir seçenek sunabilir. Ancak hangi görsel tercih edilirse edilsin, kullanılan öğelerin fikri en doğru ve etkili biçimde yansıtması esastır. “Bulunan yaratıcı fikir çok vurucu ve isabetli olsa dahi, hatalı bir görsel düzenleme başarısız ve hedefine ulaşamayan bir afiş tasarımının meydana gelmesine sebep olabilmektedir” (Ganiz & Gülaçtı, 2024, s. 720). İkonografi, belirli bir toplumun veya dönemin sanat eserlerinde görsel dili ve sembolleri aracılığıyla oluşan anlamları ve kullanımları inceleyen bir disiplin olarak tanımlanabilir (Aytaş & Demir, 2024, s.162). “İkonoloji, nesneleri (görüntüleri), hikayeleri ve alegorileri sentezleyen ve tanıyan yorumlama yöntemine atıfta bulunurken, nesnelerin ikonografisi deneyimle üretilen bir şeydir” (Putra, 2025, s.82). İkonografi bahsedildiği şekilde belirli bir toplumun veya dönemin sanat eserlerinde sembollerin kullanımını ve anlamlarını incelerken, semboller ise kültürel, dini veya estetik bağlamda belirli bir anlam taşıyan ve zaman içinde değişen görsel veya kavramsal işaretler olarak karşımıza çıkmaktadır. “İnsanlar; imgeler, simgeler, formlar, göstergelerle çevrelenmiş bir dünyadadır ve bu öğeler insanlar tarafından üretilmiştir” (Öztok & Yılmaz, 2025, s.115).

Symbole, Sumbolos, Symbolum veya Symbolom gibi çeşitli dillerde farklı kelimeler ile ifade edilen sembol veya simge, kelime olarak “alem, işaret, örnek, timsal veya alamet” gibi anlamlara gelmektedir. Terim olarak ise sembol, “kendisi dışındaki bir durumu, olayı veya unsuru

vurgulamak” ile birlikte “söz konusu olan o unsurun yerine geçen veya nitelendiren bir alamet/işaret” olarak tanımlanmaktadır (Küçük, 2015, s.26).

Semboller geçmişten bu yana toplumsal birtakım anlamları aktarmak amacıyla kullanılan görsel imgelerdir. İlk örneklerinin Paleolitik çağda mağara ve kaya resimleri şeklinde görülen semboller, mağara ve kayalara işlenmiş av, savaş ve dini ritüel sahnelerinin yanı sıra av ve vahşi hayvan tasvirleriyle betimlenmiştir (Aktaş & Eker, 2024, s.453). İkonografi, belirli bir kültür veya topluluk için anlam taşıyan görsel imgeleri ve simgeleri incelerken, sembolizm bu imgelerin daha derin anlamlar ve temsiller sunduğu bir sanatsal ve edebi akımdır.

Sinema, kültürel ikonografiyi kullanarak hikâyeler anlatır, duygusal deneyimler yaratır ve toplumsal değerleri, tarihi olayları ve kültürel kimlikleri yansıtır. Kültürel ikonografi çalışmaları, sinemanın bu görsel imgeleri ve sembollerini nasıl kullandığını ve yorumladığını anlamamıza yardımcı olur. Bu etkileşim, sinemanın sadece bir eğlence formu olmadığını, aynı zamanda kültürel ve tarihsel anlatıların güçlü bir aracı olduğunu gösterir (Aytaş & Demir, 2024, s.165).

Sinema, geçmişten günümüze sürekli dönüşen ve kabuk değiştiren bir sanat olarak nitelendirilebilir (Özkantar, 2024, s.71). “Sinema kültürünün önemli öğeleri arasında yer alan afiş içeriğinde var olan temel göstergeler, insanların belleklerinde derin izler bırakır. Bu nedenle, afişlerde bulunan sembolik aktarım formları oldukça etkilidir ve toplumun kolektif anlamda bilinçaltına işlemektedir” (Marşap, 2024, s.53). Sinemada afişler, bir filmin anlatısal ve estetik kimliğini öne çıkaran en önemli pazarlama araçlarından biridir. Görsel ve tipografik unsurların bilinçli bir şekilde kullanımıyla izleyicinin dikkatini çekerken filmin atmosferini, türünü ve alt metinlerini de aktarma gücüne sahiptir. Afişler, yalnızca bir tanıtım aracı olmanın ötesinde, sinema sanatının görsel diliyle izleyici arasında bir köprü kurarak filmi kavramsal bir çerçevede sunmaktadır. Afişlerin tasarımları, kitlelerin filmler konusunda bilgilenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda afişler, farklı dizgilerle dizayn edilmekte olup afişlerin tasarımında renk kullanımına özen gösterilmekte ve afişlerde aktarılan bilgilerin net bir şekilde ifadesi sağlanmaktadır (Tos, 2024, s. 267). “Filmin konusu ve oyuncuların sunumu dışında afiş, bir yandan seyircinin bilinçaltında film ile ilgili birtakım imgeler uyandırırken, diğer yandan filmin dönemine ait kültürel kodların seyircinin zihninde canlandırılmasına vesile olmaktadır” (Okay, 2024, s.313).

Film Afişlerinde İkonografi ve Sembolizm

Sanat tarihinden beslenen ikonografi, sinema bağlamında özellikle film afişleri aracılığıyla belirgin bir biçimde kendini göstermektedir. Sinemanın başlangıcından itibaren ikonografi, karakterlerin kimliklerini, güç dinamiklerini ve yapıtın temel anlatısını aktarmada önemli bir araç işlevi görmüştür. Film afişlerinde yaygın biçimde kullanılan ikonografik öğeler arasında figürler, nesneler ve mekân kompozisyonları yer almakta olup, bu unsurlar izleyiciye anlatıya ilişkin ön bilgi sunarak görsel iletişimin etkisini artırmaktadır. Sinemada ikonografi, izleyicinin film hakkında anında bir fikir edinmesine yardımcı olan görsel göstergelerden oluşmaktadır. Örneğin, bir karakterin duruşu, belirli bir objenin konumlandırılması veya renk kullanımı gibi unsurlar, izleyiciye film hakkında önceden bilgi vererek anlatının çerçevesini çizmektedir. Bu bağlamda, “Sinema, görsel ve işitsel öğeleri kullanarak hikâyeler anlatırken, kültürel ikonografi bu hikâyelerin derinliklerine işaret eden semboller, imgeler ve motiflerle zenginleştirilir. Sinema bu görsel dili, hikâyeler anlatarak ve duygusal deneyimler yaratarak kullanır” (Aytaş & Demir, 2024, s.162).

Sinemada göstergebilimine bakıldığında, Christian Metz (1968) sinemanın bir dil yetisi olduğunu ortaya koymuştur. Metz (1974), sinemanın bir anlam üretim süreci olduğunu ve bu sürecin göstergebilimsel bir analizle açığa çıkarılabileceğini savunmuştur. Ona göre, film bir dizi gösterge (İng. sign) içerir ve bu göstergelerin izleyici tarafından deşifre edilmesiyle anlam üretilir. Sinema alanında göstergebilimsel çözümleme çalışmaları bununla da sınırlı kalmaz,

Peter Wollen ve Umberto Eco gibi isimler de sinema göstergebilimi üzerine araştırmalar yapmışlardır. Bu teorisyenler, görsellik anlamında göstergebilimin temel niteliği ve uygulama şeklini irdelemiş, sinema alanında gösterilenin ne olduğu üzerine bir fikir ortaya koymuşlardır. Metz (1982), sinemaya semiyolojik bir tanım getirmiş ve semiyolojik çalışmalarına anlamlandırma konusuyla başlamıştır. Anlamlandırma, filmdeki mesajların izleyiciye taşındığı bir oluşumdur ve bu kodlar filmde doğrudan görülmez, mesaj yoluyla dağıtılır (akt. Aytas & Demir, 2024, s.161).

Sanat tarihi ile sinema arasındaki ilişki, görsel anlatım biçimlerinin zaman içindeki evrimini ortaya koyar. Sanat yapıtlarının okunmasına dair geliştirilen kuramsal yaklaşımlar, sinema filmlerinde kullanılan estetik ve kompozisyon anlayışını da şekillendirmiştir. Özellikle Rönesans dönemi resimlerdeki ışık-gölge kullanımı, perspektif anlayışı ve figürlerin konumlandırılması, sinema filmlerinde sahne tasarımına ilham vermiştir. Aynı şekilde, sembolist sanat akımlarının metaforik anlatım dili, sinemada da benzer tekniklerle kendini göstermektedir. Sinema, sanat tarihindeki ikonografik anlatıları modern bir bağlamda yeniden üretirken, kültürel ve tarihsel referansları izleyiciye sunma işlevi de görmektedir. Film afişleri, sinematik anlatının görsel bir özeti olarak düşünülebilir ve izleyiciye filmin içeriği, teması ve atmosferi hakkında ipuçları vermek amacıyla tasarlanır. Afişlerde kullanılan ikonografik unsurlar, kültürel kodlara dayalı olarak belirli anlamlar üretir. Örneğin, belirli renk kullanımları, tipografi tercihleri ve görsel kompozisyonlar, tür sinemasında belirleyici rol oynar. Korku filmlerinde genellikle koyu tonlar ve keskin ışık-gölge kontrastları tercih edilirken, romantik filmlerde daha sıcak renkler ve yumuşak geçişler kullanılır. Bu bağlamda, film afişleri sadece tanıtım materyali olmanın ötesinde, bir tür görsel anlatı dili oluşturur ve izleyicinin film hakkındaki beklentilerini şekillendirir.

Sembolizm, afişlerde derin anlamlar yüklenen görsel öğelerin kullanılmasıyla ortaya çıkar. Film afişleri, sadece görsel bir iletişim aracı değil, aynı zamanda filmin altında yatan mesajları daha yoğun bir şekilde sunan semboller içerir. Semboller, bir hikâyenin veya karakterin derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olur. Sinemada semboller, bir filmin tonunu, temasını ve karakter dinamiklerini yansıtmaya güçlü bir yoldur. Afişlerde sembolizmin kullanılması, izleyiciyi filmin atmosferine çekmede kritik bir rol oynar. Film afişlerindeki semboller, filmin temasını ve alt metinlerini izleyiciye aktarmada büyük bir etkiye sahiptir. Özellikle minimal tasarımlarda kullanılan semboller, izleyiciye filmin özünü kavratmada güçlü bir araçtır. “Sinemada sembolizm, görsel öğelerin bir anlamı veya çağrışımı temsil etmesidir. Renkler, nesneler, yerleşim ve hatta karakterler sembolik anlamlar içerebilir. Örneğin, bir filmde sıkça kullanılan kırmızı renk, tutkuyu veya tehlikeyi simgeliyor olabilir” (<https://oiktoz.com>, 2025).

Görsel imgeler, izleyicinin duygusal tepkilerini tetikleyerek, filmi daha derin bir şekilde kavramasına yardımcı olur. Bu unsurlar, filmle ilgili izleyicinin beklentilerini şekillendirir ve film anlatısının gücünü artırır. Afişlerde kullanılan ikonografik ve sembolik unsurlar, izleyicinin dikkatini çekip mesajı hızlı ve etkili bir şekilde ileterek film hakkında önemli ipuçları verir. Afişlerdeki semboller ve ikonografi, izleyicinin duygusal dünyasında bir etki yaratarak, filmi izlemeye yönelik güçlü bir motivasyon oluşturabilir. Bu unsurlar, filmin atmosferini ve tonunu izleyiciye önceden hissettirir.

Bu çalışmada, ikonografi ve sembolizmin film afişlerindeki işlevini analiz etmek, bu unsurların afiş tasarımına sağladığı katkıları incelemek amaçlanmıştır. Literatür incelendiğinde sinemanın, ortaya çıktığı andan itibaren gelişen sanat akımlarından etkilendiği ve yazılı kaynaklara göre yedi farklı dönemde ele alındığı kabul edilmektedir.

Sinemanın Dönemleri:

1. 1896-1912 yılları arası dönem: Sinemanın ilk ortaya çıktığı bu dönemin sonlarına doğru uzun metrajlı filmler ortaya çıkmıştır.
2. 1913-1927 yılları arası dönem: Bu dönem sessiz sinemanın olduğu, Charlie Chaplin filmleri dönemidir.
3. 1928-1932 yılları arası dönem: Dünya sineması için ekonomik ve teknolojik gelişmelerin görüldüğü bir dönemdir. Özellikle Alman sinemasında zengin dekorlu ve kostümlü filmler çekilmiştir. 1930'lu yıllar ilk renkli sinema filmlerinin görüldüğü yıllardır.
4. 1932-1946 yılları arası dönem: Hollywood filmlerinin altın çağıdır. Çünkü bu dönemde çekilen filmler ile büyük ekonomik başarılar elde edilmiştir. Film stüdyoları büyük yerleşkelerde bir fabrika gibi hizmet vermiştir.
5. 1947-1959 arası dönem: Televizyonun keşfi ve Amerika'da kullanılmaya başlanmasıyla bu dönemde televizyon programları Hollywood filmlerine rakip olmuştur.
6. 1960-1980 arası dönem: Dünyada teknolojinin gelişmesi sonucu ortaya çıkan yenilikler, politik ve ekonomik gelişmeler bu dönemde sinemayı etkilemiştir. Bu dönem "Yeni Dalga" dönemi olarak isimlendirilmektedir.
7. 1980 sonrası dönem: 1980'den günümüze dek geçen süre sinemada "Postmodern Dönem" olarak isimlendirilmektedir (Demirarslan, 2024, s. 2538-2539).

Film sanatının tarihsel gelişimi incelendiğinde "1895 yılında sinemanın doğuşuyla başlayan ve 1914'lere kadar uzanan süre içinde panayır sineması ya da gezici sinema olarak adlandırılan film gösterimleri bu icadı çok sayıda insana taşımakta ve bu filizlenen endüstrinin başarısına yardımcı olmakta doğrudan bir sorumluluğa sahiptirler" (Özden, 2020, s.19). Klasik sinema, sessiz sinema döneminden başlayarak 1960'ların başına kadar devam eden ve geleneksel anlatı yapılarının hâkim olduğu dönemi kapsamaktadır. Modern sinema ise 1960'lardan itibaren günümüze uzanan, yeni anlatım teknikleri, özel efektler ve daha özgün yönetmen vizyonlarıyla şekillenen bir dönemi ifade etmektedir. Bu çalışma kapsamında ele alınan filmler, çıkış yıllarına göre 'Klasik Sinema' ve 'Modern Sinema' olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Bu sınıflandırma doğrultusunda, rastgele seçilen 10 adet film afişi, çıkış yıllarına göre 'Klasik Sinema Filmleri' ve 'Modern Sinema Filmleri' başlıkları altında aşağıdaki tabloda kategorize edilmiştir.

Tablo 1. Klasik ve Modern Sinema Film Kategorileri

Klasik Sinema Filmleri (1895'lar -1960'lar)	Modern Sinema Filmleri (1960'lar - Günümüz)
Metropolis (1927)	Pulp Fiction (1994)
Vertigo (1958)	Fight Club (1999)
	V for Vendetta (2005)
	Black Swan (2010)
	The Godfather (1972)
	Jaws (1975)
	The Silence of the Lambs (1991)
	Schindler's List (1993)

Yöntem

Bu çalışmada, ikonografi ve sembolizmin film afişlerindeki kullanımını incelemek amacıyla, sinema tarihinde önemli yere sahip klasik (Metropolis, Vertigo) ve modern (Pulp Fiction, Fight Club, V for Vendetta, Black Swan, The Godfather, Jaws, The Silence of the Lambs, Schindler's List) dönemlere ait 10 film afişi rastgele seçilmiştir. Seçim sürecinde, tarihsel ve estetik çeşitlilik, ikonografi ve sembolizmin güçlü kullanımı ve tür-tematik farklılıklar dikkate alınmıştır. Klasik dönem filmleri, erken sinema afişlerinde sembolik anlatımın nasıl şekillendiğini gösterirken, modern dönem

filmleri popüler kültür, psikoanalitik imgeler ve politik mesajların afiş tasarımlarına nasıl yansıdığını ortaya koymaktadır. Ayrıca bilimkurgu, psikolojik gerilim, dram, suç ve korku gibi farklı türlerden örnekler seçilerek, ikonografi ve sembolizmin sinema afişlerindeki çok yönlü işlevi kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir. Araştırmada, seçilen film afişleri ikonografi ve sembolizm açısından görsel olarak çözümlenmiş, afişlerdeki ikonografik sembollerin film temalarıyla nasıl ilişkilendirildiği analiz edilmiştir. Çalışmada, film afişlerindeki sembolik anlatımlar karşılaştırmalı analiz yöntemiyle incelenmiş ve literatür taramasıyla desteklenmiştir. Film afişlerinin analizinde betimsel analiz ve ikonografik çözümleme yöntemleri kullanılmıştır. Betimsel analiz, afişlerin kompozisyon, renk, tipografi ve imgeler aracılığıyla filmin temasını ve atmosferini nasıl yansıttığını incelerken; ikonografik çözümleme, görsellerdeki sembollerin kültürel ve tasarımsal bağlamdaki anlamlarını açığa çıkarmaktadır. Bu yöntemler, afişlerin estetik ve anlatım açısından taşıdığı derinliği daha kapsamlı bir biçimde değerlendirmeye olanak tanımaktadır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, film afişlerinde kullanılan ikonografi ve sembolizmin analizi yapılmış ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Görsel 1. (a) “Jaws” Film Afişi, (b) “The Godfather” Film Afişi

1975 yapımı *Jaws* filminin afişi, güçlü bir ikonografiyle korku ve tehlike duygusunu yansıtır. Afişte, derinliklerden yükselen dev bir köpekbalığı ve suyun yüzeyinde savunmasız halde yüzen bir insan figürü yer alır. Köpekbalığı, ölümcül bir tehdit ve bilinmezliğin yarattığı korkunun sembolü olarak konumlanırken, insan figürü çaresizliği ve savunmasızlığı temsil eder. Denizin karanlık derinliklerinden gelen bu yırtıcı, filmin ana antagonisti olan köpekbalığını doğrudan simgeleyerek izleyicinin bilinçaltındaki en temel korkularından birini tetikler. Basit ama son derece güçlü bu görsel kompozisyon, gerilim duygusunu zirveye taşıyan ikonik bir tasarım sunar. “Semboller hayatin merkezine koyan insan; rakam, şekil/biçim, hayvan ve renk gibi her hususu, varlığı kendisine rehber olarak tayin etmiştir. Bu sembollerden biri olan renk sembolü de hayatın her alanında “vazgeçilmez unsur” olmuş ve dünyadaki bütün dinlerin, kültürlerin ortak noktasını oluşturmuştur” (Küçük, 2015, s.20). Film afişindeki sembolizm, deniz altındaki tehlikenin sürekli ve kaçınılmaz bir tehdit olduğunu vurgular. Afişte kullanılan mavi tonlar derinliği ve bilinmezliği simgelerken, köpekbalığı ölümcül bir gücü temsil eder. Köpekbalığı figürü, doğa karşısında insanın savunmasızlığını ve bilinmeyen tehlikelerle yüzleşme korkusunu yansıtır. Okyanusun karanlık derinliklerinden yükselen bu yırtıcı, bilinçaltındaki kontrol edilemeyen tehditleri ve varoluşsal korkuları sembolize ederek izleyici üzerinde derin bir etki bırakır. Afiş tasarımı renk bağlamında incelendiğinde mavi, beyaz ve kırmızı renk kombinasyonu göze çarpmaktadır. Kullanılan koyu ve yoğun renk paleti, özellikle kırmızı renk, korku ve gerilim atmosferini pekiştirirken köpek balığı ve

insan figürü afişin merkezinde yer alarak izleyicinin dikkatini çekmektedir. Aydoğan’a (2018, s. 222) göre, bu tür renk seçimleriyle ölüm ve yaşam duygularının yarattığı zıtlık, izleyici kitlesinde bir gerilim oluşturmayı ve bunun sonucunda çözüm olarak sunulan eylemi gerçekleştirmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Tehlike temasını sembolize eden afişte tipografi, genellikle korku ve gerilim temalarını yansıtacak şekilde keskin, çarpıcı, bold ve sans-serif yazı tipleriyle tasarlanmıştır.

Godfather filminin afişindeki (görsel 1, b) ikonografi, güç ve kontrol temalarını simgeleyen kukla ipleriyle dikkat çeker. Bu ipler, Don Vito Corleone’nin perde arkasındaki manipülatif gücünü ve mafya organizasyonunun hiyerarşik yapısını temsil eder. Kukla iplerinin sembolik anlamı, film boyunca devam eden manipülasyon, güç ilişkileri ve kontrol dinamiklerini ifade eder. Corleone ailesinin toplumun farklı katmanlarındaki etkisi ve güç dağılımı afişte sade bir sembolizmle vurgulanmıştır. Afiş tasarımı renk bağlamında incelendiğinde siyah ve beyaz renk kullanımları göze çarpmaktadır. “Beyaz, aralarında siyahın, turuncunun ve mavinin de olduğu güçlü renklerle sağlam bir karşıtlık oluşturan nötr bir renktir” (Ambrose & Harris, 2020, s.126). Siyah ve beyaz renklerin kullanımıyla oluşan güçlü kontrastlığı tipografi kullanımı da tasarımda desteklemektedir. “Tipografi, iletişimin görsel formudur” (akt. Toksöz Gün, 2024, s.34). Bu bağlamda, tasarımda bold ve sans-serif yazı fontları, mafyatik olay örgüsünün güç sembolizmini tipografi aracılığıyla izleyiciye aktarmaktadır.

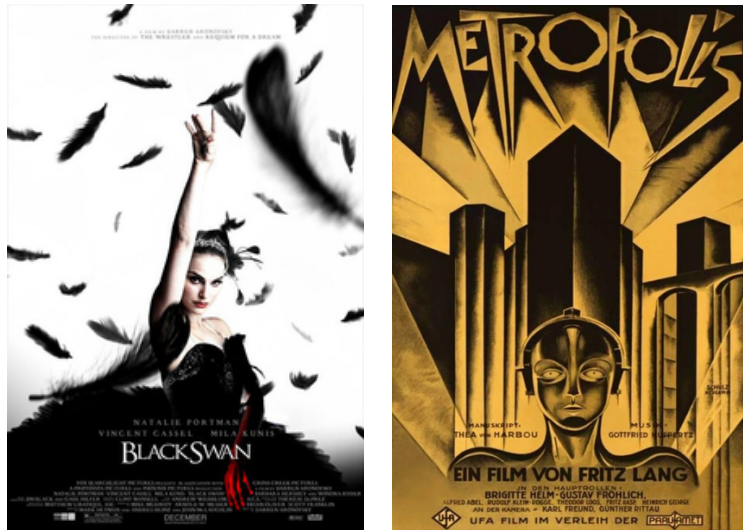

Görsel 2. (a) “Schindler’s List” Film Afişi, (b) “Pulp Fiction” Film Afişi

1993 yapımı *Schindler’s List* filminin afişindeki ikonografi, Schindler’in çocuk eli ile insani yardım ve kurtuluş temalarını temsil eder. Film boyunca vurgulanan Yahudi halkının kurtuluşu, Schindler’in bu el aracılığıyla gösterilen yardımseverliğiyle bağlantılıdır. Film afişinin sembolizmi incelendiğinde özellikle filmin içindeki kırmızı paltolu kız çocuğu, soykırımın masum kurbanlarını sembolize eder. Siyah-beyaz filmdeki tek renk ögesi olarak, bu kırmızı renk sembolü, izleyicinin duygusal olarak en yoğun şekilde bağ kurduğu sembollerden biridir. “Grafik tasarım karma bir disiplindir. Semboller, işaretler, resimler ve sözcükleri içeren değişik öğeler mesajın içerisinde birleşip bütünleşmişlerdir. Cümle sonuna konan bir noktadan renkli bir fotoğrafa, seçilen yazı karakterinin ölçüsünden aralarına konan boşluğuna kadar, grafik tasarımda kullanılan her öge görsel bütünlüğü oluştururken aynı zamanda mesajı biçimlendirmektedir.” (akt. Toksöz Gün, 2024, s. 89). Tasarımda koyu renk tercihleri söz konusudur, oluşturulan kompozisyonda fotoğraf kullanımına yer verildiği ve serifli yazı fontu kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda tasarımdaki ellerin konumu kompozisyonda yardım eden/edilen’i izleyiciye aktarmaktadır; kullanılan tipografi, tasarım

yüzeyinde hareketliliği sağlamakta ve "Schindler's", "Liste" kelime ayrımları oluşturulan bütünlük içinde "L" harfinin punto farkıyla belirginleştirilmiştir.

1994 yapımı *Pulp Fiction* film afişindeki ikonografi, Uma Thurman'ın canlandığı Mia Wallace figürü ve yanında yer alan sigara ile filmdeki kaygısızlık, stilize edilmiş şiddet ve pop kültürüne yapılan göndermeleri temsil eder. Bu görsel, filmdeki karakterlerin duruşunu ve yaşam tarzlarını yansıtır. Film afişindeki sembolizm (görsel 2, b), afişteki sigara ve eski dergi kapağı stiline, filmde işlenen suç ve tehlikenin popüler kültürde nasıl romantize edildiğini simgelemesiyle öne çıkar. Retro tarz, modern suç dünyasının ironik bir yansıması olarak temsil edilmiştir. Afiş tasarımındaki renk kullanımları incelendiğinde sarı, kırmızı, turuncu gibi sıcak renk kullanımlarının koyu renk tonlarıyla desteklendiği görülmektedir. Retro tarz dokusal öğelerle aktarılmıştır. Demirdöven ve Çetin'e (2023, s. 25) göre, estetik görüntü öğelerinden biri olan doku (tekstür), nesne ve varlıkların dış yapı özellikleri ile bu yapıların objektif etkilerini içerir. Yazarlar, dokuyu aynı zamanda bir yüzeyin dokusal değerleri olarak tanımlar ve bu değerlerin, dokunma duyusuna hitap eden nitelikler olduğunu ifade ederler. Afiş tasarımında tipografi kullanımında, manuscript, sans-serif ve serif fontları tercih edilmiştir. Hiyerarşik düzenlemede ise algı hem renk hem de punto kullanımındaki farklılıklarla ilk olarak bakışı filmin ismine yönlendirmektedir.

Görsel 3. (a) "Black Swan" Film Afişi, (b) "Metropolis" Film Afişi

2010 yapımı *Black Swan* filminin afişindeki ikonografi, afişteki siyah kuğu figürünün baş karakterin karanlık tarafını ve mükemmeliyet arayışında yaşadığı içsel dönüşümü simgelemesiyle dikkat çeker. Siyah kuğu, zıtlıklar ve dönüşümü görselleştirir. Film afişindeki sembolizm incelendiğinde, siyah kuğu, karakterin içsel mücadelelerini ve masumiyet ile karanlık taraf arasındaki geçişleri sembolize eder. Psikolojik çöküş ve mükemmellik arayışı, sembolik olarak bu kuğu aracılığıyla aktarılır. Afiş tasarımı dinamik bir kompozisyonla güçlendirilmiş dramatik bir hava yaratmaktadır; merkezi figür olarak ana karakter, güçlü renkler ve kontrastlarla kurgulanmıştır. Koyu tonlar ve aydınlatılmış alanlar, derinlik ve hareket hissini artırarak izleyicinin dikkatini çekmektedir. Büker ve Kaynakçı'ya göre (2023, s. 176), kontrast, birbirine zıtlık oluşturan renkleri ifade eder. Bu renkler birlikte kullanıldığında, birbirlerinin etkisini artırarak daha canlı ve parlak bir algı oluşturur. Böyle bir etki, kullanıcıda heyecan uyandırıcı, merak artırıcı ve uyarıcı bir duygu yaratır.

1927 yapımı *Metropolis* film afişi, sanayileşme ve modernleşmenin görsel bir ifadesi olarak ikonografik bir anlam taşır. Yüksek binalar ve robotik figürler, geleceğe dair distopik bir görüş sunar. Filmin sembolizminde, afişte yer alan makineleştirilmiş insan figürü (görsel 3, b), insanlık ve teknoloji arasındaki gerilimli ilişkiyi simgeler. Bu figür, modern toplumda insanların

ruhsuzlaşmasını ve robotlaşmasını temsil eder. Afiş tasarımı renk bağlamında incelendiğinde, toprak rengi ve siyah renk kullanımı dikkati çekmektedir. Kullanılan tipografi, keskin kenarlardan oluşan tasarıma perspektif açısından entegre edilmiş ve anatomik formuna müdahale edilmiş bir font ile tasarlanmıştır. Anatomik olarak değiştirilmiş fontlar, tasarımın gücünü ve sertliğini vurgulamak amacıyla kullanılabilir. Bu tür fontlar, tipografinin formuna yapılan müdahale ile tasarımın merkezine yerleştirilen öğeleri ön plana çıkarır, böylece güçlü bir mesajın izleyiciye etkili bir şekilde iletilmesine yardımcı olur. Alışılmadık ve doğal göz formunda olmayan tipografi kullanımı, izleyicinin dikkatini çekerek tasarımın daha fazla ilgiyle incelenmesini sağlar. Bu fontlar, tasarımın genel atmosferiyle uyumlu bir şekilde, hem görsel hem de semantik açıdan derinlik katar. Sonuç olarak, anatomik formu değiştirilmiş bir font, sadece görsel estetik değil, aynı zamanda tasarımın taşıdığı mesajı daha güçlü ve etkili kılmak için tercih edilmiş olabilir.

Görsel 4. (a) “Fight Club” Film Afişi, (b) “Vertigo” Film Afişi

1999 yapımı *Fight Club* filminin afişindeki ikonografi, pembe sabun kalıbı aracılığıyla filmin temel unsurlarından biri olan "temizlenme" ve "sıradan yaşamdan kopuş" temalarını simgeler. Bu ikon, filmin alt metinlerine işaret eden önemli bir görsel unsurdur. Film afişindeki sembolizm incelendiğinde, sabun, toplumsal kurallar ve kapitalizmle yüzleşme temasını sembolize eder. Aynı zamanda karakterlerin hem fiziksel hem de zihinsel anlamda yeniden doğma arzusunu yansıtır. Afiş tasarımı renk bağlamında incelendiğinde pembe, yeşil, siyah, turuncu, mavi, kırmızı gibi renklerin kullanımı göze çarpmaktadır. “Renk, bir kompozisyonun estetik değerini artıran, duygusal etkiler yaratan ve belirli bir mesajı vurgulamak için kullanılan bir unsurdur” (Uzun, 2024, s. 170). Afiş tasarımında renk olgusuyla yüzeyden ayrılan tematik bir mesaj hiyerarşik olarak ön plana çıkarılmıştır. Sabun kalıbının pembe renk kullanımı ile algı yönlendirilmiş; afişte ilk göze çarpan bu öğe güçlü bir görsel mesajı evrilmiştir.

1958 yapımı *Vertigo* film afişindeki spiral şekli, baş karakterin zihinsel durumunu ve hikâyede sürekli tekrar eden temaları simgeleyen ikonik bir öğedir. Bu şekil, filmin merkezi temasını tek bir görselle özetleyerek güçlü bir ikonografik anlam taşır. Filmin sembolizminde, spiral şekli, karakterin kafa karışıklığını, saplantısını ve zamanla gerçeklikten kopuşunu simgeler. Aynı zamanda izleyicide psikolojik bir gerilim hissi yaratır. Afiş tasarımı renk bağlamında incelendiğinde sıcak renk kullanımının siyah renk ile desteklendiği görülmektedir. Siyah- beyaz renk kontrastlığına eşlik eden kırmızı renk, aksiyon, gerilim, korku veya dram gibi türlerde sıkça kullanılmaktadır. Özellikle gerilimli veya aksiyon dolu bir film afişinde kırmızı renk, filmin temposunu ve sürükleyici yapısını yansıtmak için tercih edilebilir. “Kırmızı, heyecan verici, dinamik ve enerjik bir renktir. Tutkulu,

kışkırtıcı, baştan çıkarıcı ve iştah açıcıdır” (Ambrose & Harris, 2020, s. 108). *Vertigo* film afişinde kırmızı renk *Vertigo* afişinde kırmızı renginin kullanımı, filmdeki psikolojik gerilimi, takıntılı aşkı ve tehlikeli duygusal yolculuğu simgelemektedir. Kırmızı, baş karakterin yaşadığı zihinsel bozukluk ve vertigo durumu ile ilişkilendirilerek, zihinsel karmaşa ve huzursuzluğu görsel olarak ifade etmenin yanı sıra filmin ana temasındaki takıntılı aşkı ve duygusal yoğunluğu vurgulamaktadır. Aynı zamanda, izleyicinin dikkatini çekmek ve filmin atmosferini güçlendirmek için etkili bir şekilde kullanılmıştır.

Görsel 5. (a) “The Silence of the Lambs” Film Afişi, (b) “V for Vendetta” Film Afişi

1991 yapımı *The Silence of the Lambs* filminin afişindeki ikonografi, ana görselde yer alan yüzün üzerinde duran güve figürünün ölüm ve dönüşüm kavramlarını simgelemesiyle dikkat çeker. Güvenin kafasında gizli bir kuru kafa sembolü bulunur, bu da filmdeki ölüm ve kimlik temalarıyla uyumludur. Film afişindeki sembolizm incelendiğinde, güve, ana karakterin içsel dönüşümünü ve psikolojik derinliklerini simgeler. Kuru kafa ise ölümün ve tehditkâr atmosferin bir işareti olarak öne çıkar. Film afişindeki renkler incelendiğinde, turuncu, kırmızı, siyah ve beyaz tonlarının tercih edildiği görülmektedir. Filmin afişindeki renk kullanımları, filmin karanlık atmosferini, gerilimli havasını ve psikolojik yoğunluğunu yansıtır. Afişte belirgin şekilde kullanılan sarı ve siyah renkler, güçlü bir kontrast oluşturarak izleyicinin dikkatini çeker. Sarı, baş karakter Clarice Starling'in yüzündeki kelebeğin etrafında yer alır ve korku ile gizemi simgelerken, aynı zamanda tehdit ve tehlikeyi de temsil eder. Siyah ise karanlık, bilinmeyen ve psikolojik gerilimle ilişkilendirilir; filmdeki içsel karanlıkları ve tehlikeleri simgeler. Kırmızı ve beyaz renkler ise vurgu olarak kullanılır; beyaz, saf bir kontrast yaratırken, kırmızı şiddet ve tehlike izlenimleri uyandırarak filmin korku ve dram öğelerini vurgular. Bu renk paleti, *The Silence of the Lambs*'in karanlık, gerilim dolu ve psikolojik olarak yoğun yapısını görsel olarak desteklerken, aynı zamanda filmdeki temaları ve karakterlerin psikolojik durumlarını izleyiciye aktaran önemli bir araçtır.

2005 yapımı *V for Vendetta* filminin afişindeki ikonografi, Guy Fawkes maskesini özgürlük ve isyanın simgesi olarak kullanır. Maskenin gülümseyen yüz ifadesi, topluma karşı yapılacak devrimin bir göstergesi olarak durur. Film afişindeki sembolizmde, maskenin simgelediği anonim kahramanlık, filmdeki isyan ve otoriter rejim eleştirisiyle özdeşleşir. Maskenin ardındaki kimliksizlik ise halkın ortak sesini simgeler. “Renkteki dengeyi en iyi görebileceğimiz alanlardan olan tipografide renk, metin içerisinde mantıksal ve görsel hiyerarşi sağladığı gibi zıtlık, vurgu, canlılık, durağanlık, yaratmak içinde kullanılmaktadır. Bu nedenle renk tipografik bir eleman olarak değerlendirilebilir. Çünkü renkler metni yeniden üretebileceği gibi, dikkati çeker, metne birden fazla anlam

yükleyebilir. Renk bir sayfa metninde, farklı yazı karakterleri, yazı ve çizgi kalınlıkları, tırnaklı, sans tırnak, italik vb. tipografik unsurlarla koyu ve açık tonlamalar verebilir siyah beyaz denge kurulabilir” (Bilirdönmez, 2020, s. 876). Afişteki tipografi, filmin isyan ve anonimlik temalarını destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. "V" harfi, büyük ve belirgin bir şekilde vurgulanmış, anonim bir figürün simgesi olarak yer alır. Bu, filmin baş karakteri V'nin halkı manipüle etmeden önceki gizliliği ve kimliğini saklama arzusunu simgeler. Tipografi genellikle güçlü, sert ve köşeli hatlara sahiptir; bu da isyanın şiddetini ve kararlılığını yansıtır. Ayrıca, harflerin genellikle asimetric ve düzensiz bir şekilde yerleştirilmesi, düzenin bozulması ve toplumun çöküşü fikrini vurgular. Sonuç olarak, V for Vendetta afişindeki renkler ve tipografi, filmin temalarını — devrim, özgürlük, gizlilik ve isyan — güçlü bir şekilde yansıtarak izleyiciye film hakkında güçlü bir ilk izlenim sunar.

Sonuç

Klasik Sinema Filmleri ve Modern Sinema Filmleri afişleri, ikonografi ve sembolizm açısından farklı dönemlerin estetik ve anlatım dilini yansıtmaktadır. Bu bağlamda, Klasik Sinema Filmlerinden “Metropolis” (1927) ve “Vertigo” (1958) afişleri, dönemin sanatsal akımlarını ve toplumsal temsillerini yansıtan güçlü sembollerle doludur. 'Metropolis' afişi, ekspresyonist bir estetikle, makineleşen bir dünyada insan figürünün yerini sorgulayan geometrik formlar ve keskin kontrastlar kullanır. “Vertigo” afişi ise Saul Bass'ın grafik tasarım anlayışıyla, spiraller ve minimal figürler aracılığıyla psikolojik gerilimi ve karakterin iç dünyasındaki karmaşayı simgeler.

Modern Sinema Filmleri 'ne baktığımızda, “Pulp Fiction” (1994), “Fight Club” (1999), “V for Vendetta” (2005), “Black Swan” (2010), “The Godfather” (1972), “Jaws” (1975), “The Silence of the Lambs” (1991) ve “Schindler's List” (1993) gibi yapımların afişlerinde daha kişisel, politik ve sanatsal anlatımlara yer verildiği görülmektedir. “Pulp Fiction” afişi pop art etkileriyle, postmodern bir yaklaşımla popüler kültür referanslarını öne çıkarırken, 'Fight Club' afişi kimlik ve tüketim kültürü eleştirisini simgelemektedir. “V for Vendetta” afişi maskenin sembolüyle devrim ve özgürlük ideallerini öne çıkarır. “Black Swan” afişinde ise psikanalitik bir estetikle, bireyin iç çatışmasını ve dönüşümünü yansıtan semboller ön plandadır. Bu iki dönem afişleri arasındaki fark, yalnızca estetik bir değişim değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bağlamda değişen bakış açıları da gözler önüne serer. Klasik Sinema afişleri daha soyut ve stilize imgelerle anlatım sağlarken, Modern Sinema afişleri bireysel hikayeler ve politik mesajlarla sembolizmi daha doğrudan bir biçimde kullanır.

Sinema afişlerinde sembolizm ve ikonografi, filmin derin yapısını ve alt metinlerini izleyiciye görsel bir dil aracılığıyla sunar. Semboller, belirli bir duygu, fikir veya temayı temsil ederken, ikonografi belirli imgeler veya motifler aracılığıyla bu temaların tanınabilir olmasını sağlar. Örneğin, “The Godfather” afişindeki kukla ipleri, gücün ve manipülasyonun sembolü olurken, 'V for Vendetta' afişindeki maske, özgürlük ve başkaldırının ikonik bir temsili haline gelir. Bu unsurlar, sinema afişlerini yalnızca tanıtım aracı olmaktan çıkarıp, izleyiciyle film arasında derin bir bağ kuran sanatsal bir ifade biçimine dönüştürür. Film afişleri, bir yapının kimliğini tanıtan ve izleyiciyle ilk teması kuran önemli bir iletişim aracıdır. Görsel dilin gücüyle filmin temasını, atmosferini ve mesajını kısa sürede aktarır. Renk, kompozisyon, tipografi ve görsel semboller, afişin etkileyciliğini ve akılda kalıcılığını artıran unsurlardır. Bu bağlamda, afişler yalnızca tanıtım materyali değil, aynı zamanda bir sanat eseri ve kültürel belgedir.

Klasik sinema filmleri afişleri ile modern sinema filmleri afişleri, renk, tipografi ve kompozisyon açısından belirgin farklılıklar göstermektedir. Renk bağlamında, klasik sinema afişlerinde daha az renk ve daha sade paletler ön plana çıkmaktadır. Metropolis afişinde toprak tonları ve siyah renk ağırlıklı kullanılırken, Vertigo afişinde kırmızı, siyah ve beyaz kontrastı dikkat çekmektedir. Kırmızı, filmdeki psikolojik gerilim ve duygusal yoğunluğu temsil ederken, siyah ve beyaz denge unsuru olarak kullanılmıştır. Buna karşılık, modern sinema afişlerinde daha geniş ve çarpıcı bir renk

paleti tercih edilmektedir. Jaws afişinde mavi, beyaz ve kırmızı kombinasyonu, tehlike ve gerilim duygusunu güçlendirirken, Fight Club afişinde pembe, yeşil, turuncu gibi dikkat çekici renkler kullanılmaktadır. Bu, modern sinema afişlerinde görsel çeşitliliğin ve duygusal vurgunun daha güçlü olduğunu göstermektedir.

Tipografi açısından klasik sinema afişlerinde özgün ve el işçiliği hissi veren fontlar tercih edilmiştir. Metropolis afişindeki anatomik formu değiştirilmiş, keskin ve perspektif entegrasyonu olan font, tasarımın sertliğini ve gücünü vurgular. Vertigo afişinde ise sade ve net bir font, filmin gerilim dolu yapısını destekler. Modern sinema afişlerinde ise sans-serif, serif ve manuscript fontların çeşitliliği ön plana çıkar. Godfather afişindeki bold ve sans-serif font, mafya temasının gücünü simgelerken, Schindler's List afişindeki serif font dramatik etkiyi artırmaktadır. Ayrıca V for Vendetta afişinde tipografinin asimetrik ve köşeli hatlarla tasarlanması, filmin isyan ve özgürlük temasını yansıtır.

Kompozisyon açısından klasik sinema afişlerinde minimalist ve sembolik yaklaşımlar görülür. Metropolis afişinde perspektif ve tipografi ön plandayken, Vertigo afişinde spiral bir form ve basit figürler, hikâyenin psikolojik derinliğini vurgular. Modern sinema afişlerinde ise fotoğraf kullanımına ve dinamik kompozisyonlara daha sık rastlanır. Schindler's List afişinde sembolik bir kırmızı palto detayı, filmin duygusal yoğunluğunu ifade ederken, Black Swan afişinde aydınlık ve karanlık tonlar, dramatik bir atmosfer yaratır. Ayrıca Pulp Fiction afişinde retro tarz ve sıcak renk paleti, nostaljik bir hava katarken, Fight Club afişinde tematik bir obje (sabun kalıbı) kompozisyonun merkezine yerleştirilir.

Sonuç olarak, klasik sinema afişleri daha sade, sembolik ve tipografik deneyselliğe odaklanırken; modern sinema afişleri geniş renk paletleri, çeşitlenmiş tipografi ve dinamik kompozisyonlarla daha çarpıcı ve dikkat çekici tasarımlar sunmaktadır.

Kaynakça:

- Ambrose, G., & Harris, P. (2020). *Grafik Tasarımda Renk* (2. basım). Literatür Yayıncılık.
- Ambrose, G. & Harris, P. (2013). *Grafik tasarımda tasarım fikri*, Literatür Yayınları, İstanbul.
- Aktaş, Ö., & Eker, C. (2024). R/Place etkinliğinde çizilen kültürel semboller üzerine betimsel bir analiz. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 447-464. DOI: <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1282484>
- Aktürk, P. (2024). Grafik tasarımda sosyal sorumluluk projesi geliştirme: "Bağımlılıkla mücadele konusunda farkındalık oluşturma konulu afiş tasarım atölyesi" örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (41), 759-775. DOI: <https://zenodo.org/record/13355095>
- Aydoğan, H. (2018). Sosyal reklamlarda korku çekiciliği: "İhlalsiz trafik". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 13(50), 210-231. DOI: <https://doi.org/10.19168/jyasar.312243>
- Aytaş, M., & Demir, Y. (2024). Sergei Parajanov sineması ve kültürel ikonografi: Narın Rengi (1969) filminin göstergebilimsel analizi. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 9(16), 159-180. DOI: <https://doi.org/10.55004/tykhe.1423853>
- Becer, E. (2013). *İletişim ve grafik tasarım* (9. baskı). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Bilirdönmez, K. (2020). Tipografide renk ve rengin kullanımı. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(4), 863-883.
- Büker, M. B., & Kaynakçı Elinç, Z. (2023). Hastane iç mekânlarında yaşlılar için renk Kullanımı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 171-184. DOI: <https://doi.org/10.29048/makufebed.1261241>
- Candemir, T. (2023). "Afiş tasarımında çizgi", *International Academic Social Resources Journal*, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:55; pp:4346-4354. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOU RNAL.73659>

- Demirarslan, D. (2024). Sinema ve iç mimarlık: Disiplinlerarası etkileşimlerin tarihsel yolculuğu. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 11(114), 2535–2562. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14579724>
- Demirdöven, M., & Çetin, A. G. (2023). Anne Goldman seramiklerinde doku. *D-Sanat*, (6), 24-35.
- Ganiz, E. & Gülaçtı, İ. E. (2024). “Afiş tasarımıındaki görsel tasarım öğelerinin sanat ve aktivizm ilişkisi bağlamında incelenmesi” *International Social Sciences Studies Journal*, (eISSN:2587-1587) Vol:10, Issue:5; pp:717-731. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11371665>
- Küçük, M. A. (2015). Kur’an’daki “renk” algısına “mitolojik ve ikonografik açıdan” karşılaştırmalı bir bakış. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies (TİDSAD)*, 2015(2), 19-54. DOI: 10.16989/TİDSAD.27.
- Marşap, G. (2024). Türk Kurtuluş Savaşı tarihi film afişleri (1950-1960). *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 9(17), 53-63.
- Okay, A. B. (2024). Film afişi göstergebilimsel analizi: Ertuğrul 1890 “海難 1890” Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, Türkiye- Japonya Diplomatik İlişkilerinin 100. Yılı Özel Sayısı*, 311-324. DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1524736>.
- Putra, M. A. K. (2025). Makna di Balik Tradisi Mitoni dalam Budaya Jawa: Teori Ikonologi-Ikonografi. *DIWANGKARA: Jurnal Pendidikan, Bahasa, Sastra Dan Budaya Jawa*, 4(2). DOI: <https://doi.org/10.60155/dwk.v4i2.463>
- Özden, Z. (2020). *Film eleştirisi: Film eleştirisinde temel Yaklaşımlar ve tür filmi eleştirisi* (4. baskı). İmge Kitabevi Yayınları.
- Özkantar, M. Ö. (2024). Body Horror’un güçlü kadınları: *Teeth* (2007), *American Mary* (2012) ve *Raw* (2016) filmleri çerçevesinde Body Horror türüne alternatif bir bakış. İçinde G. Cengiz, M. Ö. Özkantar & E. Yılmaz (Ed.), *Sinema dünyasında güncel meseleler* (s. 71-95). *Gaziantep Üniversitesi Yayınları*. E-ISBN: 978-975-7375-97-5
- Öztok, H. B., & Yılmaz, M. (2025). tarihi roman kapak tasarımlarının ikonografi yöntemi ile incelenmesi: benim adım kırmızı örneği. *Akdeniz Sanat*, 19(35), 105-130. <https://doi.org/10.48069/akdenizsanat.1570291>
- Tarlakazan, B. E., & Tarlakazan, E. (2024). Deprem farkındalığı bağlamında görsel kültürde sosyal afiş tasarımlarına bakış. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 79, 95-109. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.1339493>.
- Toksöz Gün, F. (2024). *Grafik Tasarımında Espas Sorunları*. Artikel Akademi. ISBN 978-625-6627-69-7.
- Tos, O. (2024). İletişim ve halkla ilişkiler amaçlı afiş tasarımları: Film afişleri üzerine göstergebilimsel analiz. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 12(1), 265-298. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1412881>.
- Uzun, Y. (2024). "Bağımlılığa Karşı Sanatın Gücü" Konulu Afişlerde Renk Kullanımı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(159), 167-181. DOI: <https://doi.org/10.29228/ASOS.79180>.

İnternet Kaynakları

- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Büyük Türkçe Sözlük. [https://sozluk.gov.tr/?kelime=afiş] adresinden 20.02.2025 tarihinde erişildi.
- Oiktoz. (t.y.). Sinemanın dilindeki derin anlam: Sembolizm ve metaforlar. <https://oiktoz.com/sinemanin-dilindeki-derin-anlam-sembolizm-ve-metaforlar/> adresinden 22.02.2025 tarihinde erişildi.

Görsel Kaynakça

- Görsel 1.** TMDb. (t.y.). The Godfather film afişi. [https://image.tmdb.org/t/p/original/tZB1crCkYi3DI90lwYgZlnmeRw6.jpg] adresinden 11.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 2.** Wikimedia Commons. (1972). Baba film afişi. [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/tr/7/7c/1972_yap%C4%B1m%C4%B1_Baba_film_afi%C5%9Fi.jpg] adresinden 13.02.2025 tarihinde erişildi.

- Görsel 3.** IMDb. (1993). Schindler'in Listesi film afişi.
[<https://m.imdb.com/title/tt0108052/mediaviewer/rm3293672448/>] adresinden 10.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 4.** IMDb. (1994). Ucuz Roman film afişi.
[https://www.imdb.com/title/tt0110912/mediaviewer/rm1959546112/?ref_=tt_ov_i] adresinden 12.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 5.** Wikipedia. (2010). Siyah Kuğu film afişi.
[[https://en.wikipedia.org/wiki/Black_Swan_\(film\)#/media/File:Black_Swan_poster.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Black_Swan_(film)#/media/File:Black_Swan_poster.jpg)] adresinden 11.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 6.** IMDb. (1927). Metropolis film afişi.
[https://www.imdb.com/title/tt0017136/mediaviewer/rm461986816/?ref_=tt_ov_i] adresinden 13.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 7.** IMDb. (1999). Dövüş Kulübü film afişi.
[https://www.imdb.com/title/tt0137523/mediaviewer/rm1412004864/?ref_=tt_ov_i] adresinden 10.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 8.** Wikipedia. (1958). Ölüm Korkusu film afişi.
[https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96l%C3%BCm_Korkusu_%28film,_1958%29#/media/Dosya:Vertigomovie_restoration.jpg] adresinden 12.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 9.** IMDb. (1991). Kuzuların Sessizliği film afişi.
[https://www.imdb.com/title/tt0102926/mediaviewer/rm3246148353/?ref_=tt_ov_i] adresinden 11.02.2025 tarihinde erişildi.
- Görsel 10.** IMDb. (2005). V for Vendetta film afişi.
[https://www.imdb.com/title/tt0434409/mediaviewer/rm1691979008/?ref_=tt_ov_i] adresinden 13.02.2025 tarihinde erişildi.